

ANAKSİMENES KİMDİR?

"Varlığın Nefesi ve Değişimin Mekanığı"

M.Ö. 585 - 525 yılları arasında yaşamış olan **Anaksimenes**, Milet Okulu'nun üçüncü ve son büyük düşünürüdür. Anaksimandros'un öğrencisi ve dostu olarak kabul edilir. Hocalarının mirasını devralmış, ancak evrenin işleyişine dair çok daha somut ve "mekanik" bir açıklama getirerek bilimin gelişimine büyük katkı sağlamıştır.

Arkhe: Yaşamın Kaynağı "Hava"

Anaksimenes, evrenin ana maddesi (*Arkhe*) olarak **havayı** (aer) seçmiştir. Thales'in "su"yu çok somut, Anaksimandros'un "apeiron"u ise çok soyut kalmıştı. Ona göre hava, hem her yerdedir hem de sonsuzdur. Tıpkı ruhumuzun (ki o da havadır) bedenimizi bir arada tutması gibi, havanın da tüm dünyayı kuşatıp ayakta tuttuğunu savunmuştur.

Seyrekleşme ve Yoğunlaşma

Anaksimenes'i diğerlerinden ayıran en devrimci yanı, varlıkların nasıl dönüştüğünü bir yöntemle açıklamasıdır. Ona göre hava; **seyrekleştiğinde** ateş olur, **yoğunlaştığında** ise sırasıyla rüzgar, bulut, su, toprak ve en sonunda taş olur. Bu görüş, niteliksel farkları (sıcaklık, sertlik) niceliksel değişimlerle (yoğunluk) açıklayan ilk fiziksel teoridir.

Nefes Olarak Ruh

İnsan ruhu ile evrenin doğası arasında doğrudan bir bağ kurmuştur. "Ruhumuz olan hava bizi nasıl denetim altında tutuyorsa, soluk ve hava da bütün evreni öylece kuşatır" demiştir. Bu düşünce, insanı bir "küçük evren" (*mikrokozmos*), evreni ise "büyük bir canlı" (*makrokozmos*) olarak gören kadim anlayışın temelini atmıştır.

Hava Üzerinde Yüzen Dünya

Astronomide hocasının "boşlukta duran dünya" fikrini bir adım öteye taşımaya çalışmıştır. Dünyanın, güneşin ve yıldızların, bir yaprağın havada süzülmesi gibi **hava üzerinde desteklenerek** durduğunu iddia etmiştir. Gökyüzündeki cisimlerin hareketlerini ise havanın itme ve sıkıştırma gücüyle açıklamıştır.

Milet Okulu'nun Kapanışı

Anaksimenes ile birlikte Miletos'taki doğa felsefesi geleneği zirveye ulaşmış ve daha sonra Pers istilası nedeniyle bu düşünce merkezi Batı'ya, İtalya kıyılarına taşınmıştır. Onun getirdiği madde ve yoğunluk odaklı bakış açısı, kendisinden yüzyıllar sonra gelecek olan atomcu düşünürlerin ve modern fiziğin ilk basamaklarından biri olmuştur.